

мають розгалужені погляди на це явище так само, як і різні релігійні організації світу.

Існування розбіжностей у розумінні сутності сурогатного материнства викликає необхідність виявлення проблемних питань та встановлення особливостей їх вирішення правом окремих держав з метою подальшого вдосконалення сімейного законодавства України та правової освіти суспільства [1].

На нашу думку, релігія лише повинна попереджати, інформувати, застерігати людей від певних аморальних дій, але ні в якому випадку не нав'язувати своєї волі та догматів, називаючи це велінням та словом Божим, адже кожен з нас повинен робити свій вибір у житті та відповідати потім за нього самостійно. Тому стверджувати, чи це правильно, чи не правильно, ми не в праві.

Література:

1. Аблятіпова Н. А. Проблеми сурогатного материнства в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vuzlib.com/content/view/1418/101>.

2. Сьогодні Україна перетворюється на «Мекку сурогатного материнства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://risu.org.ua/ua/index/all_news/community/religion_and_society/47392.

Лозінська Світлана Володимирівна,

заступник завідувача кафедри цивільного права та процесу Хмельницького університету управління та права, кандидат юридичних наук, доцент

ФІЛОСОФСЬКО-ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОКРЕАЦІЇ

Особливість сучасної науки проявилася в тому, що вона почала досліджувати ті таємниці людського існування, які споконвічно вважалися незбагненними, зокрема таємниця народження, яка, з огляду на досягнення генетики, новітніх репродуктивних технологій, по-іншому сприймається людством. Причому дуже різко спостерігається тенденція до зниження прагнення життя в суспільстві, зокрема знижується рівень народжуваності, зростає рівень самогубств. Складається враження, що людство наближається до досконалості, яке швидше провадить до смерті, ніж до продовження життя.

З усе більшими досягненнями людського розуму прямо пропорційно і зростає зневага людини до самої себе. Тому варто задуматися над тим, чи може прогрес зробити людину щасливою?

Клонування, яке пропонує сучасна медична наука, переслідує багато завдань, які можуть видатися гуманними на перший погляд, зокрема використання ембріональної тканини, отриманої шляхом клонування, для трансплантації тяжкохворим людям, допомога бездітним сімейним парам, клонування померлих осіб, покращення генетичного здоров'я людства. Для хворих на лейкоз чи на імунodefіцити трансплантація окремих органів чи тканин залишається питанням життя чи смерті. У цій ситуації без перебільшення зіштовхуються інтереси безнадійно хворої людини та ембріона, отриманого шляхом клонування.

Наслідки правильного розуміння концепції людської особи є далекосяжними. Бути особою, передусім означає здатність панувати над собою, нести відповідальність за себе самого, здатність жити згідно з етичним порядком.

Особливого значення в цьому контексті набуває давнє філософське питання: Що таке людина? З якого строку ембріон можна вважати людиною? Питання має суттєве значення при застосуванні інших новітніх репродуктивних технологій, зокрема досить актуальною є проблема «зайвих ембріонів» при екстракорпоральному заплідненні.

«Бути особою» вважають фактом не лише психічної природи людини, а більшою мірою екзистенціальної природи. Здатність бути особою не залежить від психофізичних здібностей, талантів, віку, яким володіє людина, а від духовного виміру, який властивий кожній людині. Наведені міркування переконливо можна віднести до зачатої дитини, бо вона є особою, яка обдарована людською душею, є частиною людської спільноти, тому що існує як особа. Власне, ці підстави лежать в основі аргументації офіційних документів християнської Церкви, які підкреслюють право на життя кожної людини від моменту зачаття.

Критерії, за якими має визначатися початок людського існування повинні бути чітко визначеними та об'єктивними, справедливими протягом усього життя людини. Істотні ознаки людини (тобто те, що відрізняє людину серед інших живих істот) об'єктивно можуть виявлятися дуже пізно, окрім того, існує безліч паталогій, або ж вони довгий час можуть бути відсутніми чи прихованими.

З такої точки зору, ембріон та немовля – це те, що має стати людиною; дитина з тяжкими розумовими вадами – це те, що мало стати людиною; безнадійно хворий у коматозному стані – це те, що було людиною. Тому все це є людськими істотами, хоч і не особистостями, але й не «наборами запчастин». Розділення людей на людські істоти та біологічні організми, як пропонують деякі дослідники, загрожує штовхнути людство в безодню бездуховності.

Зосереджуючись, головним чином на питанні захисту ще не народженого життя, яке у нашій державі є особливо болючим, слід замислитись над тим, що стоїть на сторожі інтересів жінки, адже саме вона платить найвищу ціну не лише за своє материнство, але ще більшу – за відмову від материнства та за позбавлення життя своєї ще не народженої

дитини. Досвід жіночих консультацій свідчить про те, що жінка зазвичай не прагне позбавляти життя дитину, яку носить під серцем. Якщо позбавити її від страху та тиску оточення, то вона здатна на справжній героїзм, що підтверджують численні приклади в цілому світі. Тому в державі соціальна політика має бути спрямована на суспільну турботу не лише про дитину, а й про її батьків, особливо про матір, якщо поява дитини поставить їх перед клопотами і труднощами, які видаються їм непереборними. Така турбота повинна проявлятися також у розвитку різноманітних форм соціального захисту для таких батьків, що перебувають в особливо складній ситуації.

У сучасних умовах, коли народжуваність в Україні стійко знижується, велике значення має виховання в суспільстві поваги до жінки-матері. Дивно, що, переслідуючи таку гуманну мету, як допомога в продовженні людського роду, новітні репродуктивні технології фактично пропагують зневажливе ставлення до великої таємниці материнства.

Законодавець використовує при правовому регулюванні штучних репродуктивних технологій такий термін, як «сурогатна мати». З етичних міркувань можна замислитись, чому слово «мати» підмінюють терміном «сурогат». Великий подвиг материнства вже полягає в тому, що жінка, щоб народити нове життя, іноді впритул сама наближається до смертельної межі, повинен викликати, якщо не захоплення, то хоча б повагу в країні, де кожна друга вагітність протікає з ускладненнями.

Суспільство не може диктувати людям мати чи не мати потомства, воно мусить поважати релігійні та етичні уподобання, навіть якщо вони призводять до народження дітей з вадами. Втручання в «свята святих» живого, непродумані генетичні маніпуляції, прагнення «покращити» природу не лише представників флори і фауни, а й людини можуть призвести до наслідків, не менш пагубних, ніж ті, що плануються стратегіями ракетно-ядерної війни.

Сучасне суспільство переживає сьогодні кризу духовного виміру людського життя, бо, з одного боку, відбувається розвиток медицини, яка покликана сприяти збереженню людського життя, а з іншого – моральна деградація, яка стає причиною зневаги людської гідності.

